

SAĞLIK YÖNETİCİSİ ADAYLARININ MESLEKİ KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF PROFESSIONAL ANXIETY LEVELS OF PROSPECTIVE HEALTH MANAGERS

Dr. Öğr. Üyesi Necla YILMAZ

Süleyman Demirel Üniversitesi, neclabardak@sdu.edu.tr, orcid.org/0000-0002-9847-6888

Öğr. Gör. Ebru YILDIZ

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, ebru.yildiz@beun.edu.tr, orcid.org/0000-0001-5539-8931

Özge ÖZDİNÇ

Süleyman Demirel Üniversitesi, ozdincozge.zz@gmail.com, orcid.org/0000-0002-9769-7304

Makale gönderim tarihi (02.12.2021-22.12.2021)

Öz

Bu araştırma ile Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye’de bir kamu üniversitesinin Sağlık Yönetimi Bölümünde eğitim alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçilmemiş olup araştırmanın evrenine ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda anketi cevaplamayı kabul eden 365 öğrenciden anket tekniği ile veri elde edilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, açıklayıcı faktör analizi, ikili gruplarda bağımsız örneklem için t testi ile üç ve daha fazla değişkenli gruplarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre mesleki kaygı düzeyleri; maddi kaygı, mesleki yeterlilik kaygısı, atanma ve işsizlik kaygısı, sistem kaynaklı kaygı, kişisel özelliklerden kaynaklı kaygı şeklinde beş alt boyutta incelenmiştir. Genel mesleki kaygı ortalaması 3,878 olarak tespit edilmiştir. Mesleki kaygı alt boyutlarından atanma ve işsizlik kaygısı ($t=4.572$, $p=0.000$) ve sistem kaynaklı kaygı ($t=2.721$, $p=0.010$) ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada sistem kaynaklı kaygı alt boyut ($F=4.583$, $p=0.004$) ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Sonuç olarak; sağlık yönetimi öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin yüksek olduğu ve mesleki kaygı ile cinsiyet ile sınıf değişkeni arasında anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin yaşları ilerledikçe daha fazla maddi kaygı taşıdıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: kaygı, mesleki kaygı, sağlık yönetimi öğrencileri

Abstract

With this research, it is aimed to examine the professional anxiety levels of the students of the Department of Health Management in terms of various variables. The population of the research consists of students studying in the Health Management Department of a public university in Turkey. The sample was not

726

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 7 Sayı/Issue : 3 Yıl/Year : 2021 ISSN -2149-6161

selected in the study and it was tried to reach the universe of the research. In this context, data were obtained from 365 students who accepted to answer the survey by survey technique. Descriptive statistics, exploratory factor analysis, t-test for independent samples in paired groups and one-way analysis of variance (ANOVA) in groups with three or more variables were used in the analysis of the data. According to the findings of the study, professional anxiety levels; financial anxiety, professional competence anxiety, appointment and unemployment anxiety, system-based anxiety, and personal characteristics anxiety. The average of general professional anxiety was found to be 3,878. Statistically significant differences were found between the sub-dimensions of professional anxiety, appointment and unemployment anxiety ($t=4.572$, $p=0.000$) and system-based anxiety ($t=2.721$, $p=0.010$) and gender. In addition, a significant difference was found between the system-based anxiety sub-dimension ($F=4.583$, $p=0.004$) and the class variable in the study. As a result; it has been determined that the occupational anxiety levels of health management students are high and there are significant differences between occupational anxiety and gender and class variables. In addition, it was concluded that as the age of the students progressed, they had more financial anxiety.

Keywords: anxiety, professional anxiety, health management students

GİRİŞ

İnsanın yaşantısı, davranışları ve fizyolojisi çok yönlü ve karmaşık bir süreçtir. Bireyler bu süreç içerisinde yaşamsal aktivitelerini sürdürürken değişik duygu ve heyecanı beraber yaşamaktadır (Cüceloğlu, 1999:276). Birçok duygu ve heyecanın yaşandığı uzun soluklu süreçlerden birisi de eğitim hayatıdır. Fakat süreç her zaman heyecanlı ve istekli bir süreç olmayabilir. Nazlı ve Aktaş'a (2018: 1590) göre, bireyler eğitim aldıkları süreç içerisinde özellikle üniversite döneminde birçok sorun ile karşılaşmaktadır. Birey eğitim süreci içerisinde maddi sorunlar, mesleğe başlayabilme yeterliliğinde eksik hissetme, işsiz kalma korkusu ve kişinin kendine güvensizliği gibi sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedir. Rabei ve diğerlerine (2020) göre öğrencilerin gelecek kaygısı yaşadıkları, Chen ve diğerlerine (2021) göre öğrencilerin geleceğe yönelme konusunda kaygı duydukları, Hammad'a (2016) göre ise öğrencilerin yalnızca başarısızlık korkusuyla değil, iş fırsatlarının eksikliğine yönelik kaygılandıkları tespit edilmiştir. Sağlık Yönetimi Bölümünün istihdam sorunları göz önüne alındığında öğrencilerinin ileride icra edecekleri mesleklerine yönelik kaygı düzeylerinin incelenmesi önem arz etmektedir. İlk olarak çalışmanın kavramsal çerçevesinde kaygı kavramı ve mesleki kaygı kavramlarına değinilmiş sonrasında Sağlık Yönetimi özelinde mesleki kaygı konusuna açıklık getirilmeye çalışılmıştır.

Kaygı kavramı “üzüntü, endişe duyulan düşünce, gam, tasaya da genellikle kötü bir şey olacağı düşüncesiyle ortaya çıkan ve sebebi bilinmeyen gerginlik duygusu” anlamlarına gelmektedir (TDK, 2021). Kaygı, güvenin yitirildiği süreçte meydana gelen rahatsız eden duyguları dile getirmektedir. Bakırcıoğlu'na göre ise (2006: 276), ‘nedeni açık olmayan, bilinçdışı olan korku veya giderilmeyen isteklerden doğan sıkıntı; bunaltı, endişe’ olarak tanımlanmıştır. Günümüz yaşam şartlarının zorluğu nedeniyle insanın içindeki kaygı giderek artmaktadır. Yaşam şartlarında gerçekleşen ilerlemeler ve değişimlere göre kendilerini şekillendirerek zorluklar ile mücadele ederken insanın engellerle karşılaşma sonucunda kaygı ortaya çıkmaktadır (Tümerdem, 2007: 33). Kaygı duyan kişi, sorunlarını çözüme ulaştıramaması, suçluluk duygusu hissetmesi, yaşamında arzu ettiği mutluluğu bulamamasıyla beraber tehlike gördüğü durumlarda aşırı duyarlılık göstermektedir. Bu duyarlılıktan dolayı kişi sürekli diğer insanlardan destek almaya yönelmektedir (Gençtan, 2003: 64). Kaygının negatif duygusal bir tepkime olduğu söylenebilir. Bu sebeple kaygının en aza indirilmesi insanlarda yaşantı kalitesini yükseltecektir. (Kyriacou ve Sutcliffe, 1978: 4). Kişinin kendisini güvenli ve huzurlu hissettiği belirli ortamlarda kişide kaygı duygusu oluşmamaktadır. Kişiden kişiye farklılık gösteren bu duygular, başka kişiler aynı ortamın tehlikeli olduğunu düşündüğü için kaygı oluşturmaktadır. Kaygı nedenleri içerisinde; sosyal desteğin çekilmesi, olumsuz bir sonucu beklemek, iç çelişki ve belirsizlik konuları yer almaktadır (Cüceloğlu, 1999: 280). Mesleki kaygı; toplum içinde yer alan bireylerin günlük yaşantılarında en

727

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/usaysad>

(YILMAZ, N / YILDIZ, E/ ÖZDİNÇ, Ö)

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 7 Sayı/Issue : 3 Yıl/Year : 2021 ISSN -2149-6161

fazla kaygı duydukları alanlardan biridir. Bu alanlardan bir diğeri de eğitim hayatını sonlandırdıktan sonra karşımıza çıkan iş hayatı ile ilgili konulardır. İş bulabilmek, bulunan iş için gereken ihtiyaçları yerine getirmek, o iş için yeterli olabilmek, işin maddi açıdan ihtiyaçları karşılayabilir olması gibi konular, iş hayatında kaygının en yoğun görüldüğü kaygı alanlarına işaret etmektedir (Uludağ, ve diğ., 2014: 78).

Dünden bugüne ülkemizde bulunan gençliğin en kayda değer ve ilk sırada yer alan sorunları işsizlik ve eğitimsizliktir. Gençlik her zaman heyecanlı, girişken ve karmakarışık bir çağ olarak adlandırılmaktadır. Gençlik çağı; öfkelerin, çatışmaların ve kaygıların çok görüldüğü bir dönem olarak bilinse de masum hayallerin, tutkuların ve ideallerin ortaya çıktığı, kendini kanıtama ve kendine ait kimliği bulma çabasının arttığı dönemi de kapsamaktadır. Bu yönleriyle gençlik çağının artı ve eksi duyguların yoğun olarak yaşandığı bir dönem olduğu söylenebilir (Yörükoğlu, 2004: 12). Türkiye’de üniversiteye girmeye hak kazanmak zorlu bir süreci kapsamaktadır ve bu süreçte oluşan kaygı, üniversiteyi kazanmak ve öğrenimi bitirmek ile kalmayıp gelecek kaygısı ile devam edebilmektedir. Mezuniyet ile birlikte ya iş hayatına ya da işsizlik hayatına giriş olmaktadır (Tümerdem, 2007: 33). Hızla sayıları artan üniversiteler, buna bağlı olarak artan mezun sayıları, gençler arasında işe girme konusunda rekabeti de beraberinde getirmektedir. Zorlu rekabet şartları ve işsizlik sorununun gerçekliği, gençlerin işsizlik kaygılarını açıkça ortaya koymaktadır. Türkiye’de bulunan üniversiteli gençler ise bahsi geçen kaygıları hatta işsiz olmayı hata, başarısızlık ve utanılması gereken bir eksiklik olarak nitelendirmektedir (Dursun ve Aytaç, 2009: 72).

Sağlık idaresi bölümü, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından 1963 yılında Türkiye’de ilk kez yüksek okul olarak eğitim vermeye başlamıştır (Akbulut, 2012: 180). İlerleyen süreç içerisinde yaygınlaşarak Sağlık Yönetimi ve Sağlık Kurumları İşletmeciliği olarak eğitim vermeye devam etmiştir. Son verilere göre 2020 yılı da dahil olmak üzere birçok üniversitede sağlık yönetimi alanında eğitim vermeye devam edilmektedir. 74 tanesi devlet, 38 tanesi vakıf, 3 tanesi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olmak üzere toplamda 115 sağlık yönetimi programı lisans düzeyinde; 75 devlet, 23 özel ve 1 KKTC olmak üzere toplamda 99 sağlık kurumları işletmeciliği programı ön lisans düzeyinde ve yine birçok üniversitede yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim verilmektedir. Ayrıca lisans ve ön lisans düzeyinde 3’er adet açık öğretim programı bulunmaktadır. Bunların yanı sıra 2021 yılında DGS ile lisans tamamlama amacıyla 105 (devlet ve özel) üniversitede kontenjan açılmıştır (Öztürk ve İlman 2015: 73; Yükseköğretim Program Atlası, 2021).

Son zamanlarda hızla gelişen teknoloji, sağlık için yapılan harcamalar, verilen sağlık hizmetlerinin genişlemesi, kısıtlı olarak kullanılan kaynaklar gibi birçok gelişmeler Sağlık Yönetimi Bölümünün önemli olduğu göstermektedir. Sağlık hizmetlerindeki gelişmeler ve değişimler hastane yöneticilerine olan ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır (Akbulut, 2012: 187). Hastane yöneticiliği yani diğer bir deyişle sağlık yöneticiliği dünya üzerinde saygın meslek grupları içerisinde yer almaktadır. Fakat Türkiye’de gerektiği kadar ilgi ve değer görmemektedir. Bunun sebeplerinden biri olarak Türkiye’de sürekli değişim gösteren sağlık politikaları örnek verilebilir. Bu değişimlerdeki olumsuzluklar farklı yollardan da olsa sağlık hizmetleri için gerekli olan sağlık yöneticisi üzerinde negatif etkiler oluşturmaktadır (Nazlı ve Aktaş, 2018: 1593). Bu bölümden mezun olan öğrenciler, mesleklerinin ne kadar önemli olduğunun farkına varmaları gerekmektedir. Buna karşın onları bekleyen zorlu süreçlerin de farkında olmalıdırlar. Karşılaşılması muhtemel olan zorluklar ve mesleğin gereğini uygun şekilde gerçekleştirebilmeleri için gençlerin kendilerini bilgi ve yöneticilik anlamında en iyi seviyeye getirmeleri gerekmektedir (Öztürk ve İlman 2015: 73).

Türkiye’de işsizlik oranları göz önüne alındığında, iş bulma konusunda karamsar olan sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin daha kaygılı olduğu gözlenmektedir. Çünkü devlet kurumlarına

728

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/usaysad>

(YILMAZ, N / YILDIZ, E/ ÖZDİNÇ, Ö)

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 7 Sayı/Issue : 3 Yıl/Year : 2021 ISSN -2149-6161

atanabilmek için gerekli olan Kamu Personeli Seçme Sınavı'ndan alınması gereken puanların yüksek olması nedeniyle yeterli puanın alınamayacağı düşüncesi ve sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin atanabileceği kadro sayısının az olması öğrencilerin kaygı düzeylerini daha da artırmaktadır (Doğan ve Esen, 2009:166; Nazlı ve Aktaş, 2018: 1593). 657 Sayılı Devlet memurları Kanunu'nun 36. maddesinde bu kanuna tabi kurumlarda çalıştırılan memurların sınıfları içinde III. Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfındaki meslek grupları arasında "Sağlık İdareciliği" de yer almaktadır. Buna rağmen kamu kurum ve kuruluşlarına ait kadroların ihdası, iptali ve kullanılmasına dair esas ve usullerini düzenlemek için yürürlüğe giren 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamesinde* "Sağlık İdarecisi" kadrosu oluşturulmamıştır. Bu nedenle araştırmalar (Doğan ve Esen, 2009:166; Nazlı ve Aktaş, 2018: 1593) Sağlık Yönetimi Bölümü mezunlarının özel sektör, ilaç sektörü ve bölüm dışı farklı alanlardaki sektörlere yöneldiğini göstermektedir. Ayrıca sağlık yönetimi bölümünün tanınmaması, toplum içerisinde tıbbi sekreterlik ile karıştırılmasına sebep olmaktadır. Bu durum sağlık yönetimi bölüm mezunları için zor bir durumdur. Özellikle üniversitelerde bölüm sayısı ile işsiz kalan mezun sayısı da artmaktadır. İş bulma konusunda sıkıntısı olan bir bölüm olması üzerine hala daha sağlık yönetimi lisans programı için öğrenci alımları yapılmaktadır. Bu durumdaki artışlar ciddi anlamda kaygıya neden olmaktadır (Nazlı ve Aktaş, 2018: 1593). Yapılan bu araştırmayla, Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin demografik değişkenler tarafından incelenmesi amaç edinilmiştir.

YÖNTEM

Çalışmanın Amacı

Bu çalışma Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlamaktadır. Çalışma, amacı açısından tanımlayıcı nitelikte tasarlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı içerisinde, Türkiye'de bir kamu üniversitesinin Sağlık Yönetimi Bölümünde eğitim ve öğretimine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçilmemiş, gönüllülük esasına dayalı olarak anket formunu cevaplamayı kabul eden öğrenciler araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmanın verileri kolayda örnekleme yöntemiyle 365 öğrenciden yüz yüze anket yoluyla elde edilmiştir. Veriler, 01.01.2020 ve 15.01.2020 tarihleri arasında toplanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan "Mesleki Kaygı Anketi" kullanılmıştır. Mesleki Kaygı Anketi'ni oluşturmak için öncelikle sağlık yönetimi bölümü öğrencilerine "Sağlık yönetimi mesleğine ilişkin kaygılarınız nelerdir?" şeklinde bir açık uçlu soru yöneltilmiştir. Böylelikle sağlık yönetimi mesleğine yönelik öğrencilerin akıllarına gelen kaygı veren durumları yansıtmaları amaçlanmıştır. Açık uçlu sorulara verilen cevaplara yapılan içerik analizi sonucunda maddi kaygı, mesleki yeterlilik kaygısı, atanma ve işsizlik kaygısı, sistem kaynaklı kaygı, kişisel özelliklerden kaynaklı kaygı olmak üzere toplam beş kategori belirlenmiştir. İçerik analizi sonucunda ortaya çıkan kategoriler göz önünde bulundurularak yapılan alan yazın

* 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır. Fakat bu KHK 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamesine dayandırılarak işlem yapılmaktadır.

taraması ve benzer bilimsel çalışma ve kaynaklardan da (Karabudak, 2015; Cabı ve Yalçınalp, 2013) esinlenilerek toplam 31 mesleki kaygı maddesi yazılmıştır.

Analiz Yöntemi

Çalışmanın verileri bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra Statistical Package for the Social Sciences (SPSS 22.0) paket programı vasıtasıyla analiz edilmiştir. Temel olarak standart sapma, aritmetik ortalama, frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. İlk olarak ifadelere yönelik Açımlayıcı Faktör Analizi gerçekleştirilmiştir. Boyutların sosyo-demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasında; ikili gruplarda t testi (independent t test), üç ve daha fazla değişkenli gruplarda ise ANOVA (F testi) kullanılmıştır. Varyans analizinde farklılığın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığının belirlenmesi amacıyla ise LSD testinden faydalanılmıştır. Ayrıca ankette yer alan bağımsız sorular ile ölçek boyutları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır.

Etik İzin

Çalışmanın yürütülebilmesi için Süleyman Demirel Üniversitesi Etik Kurulu (87432956/050.99/65899) tarafından gerekli izin alınmış olup; katılımcılar, gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya katılabilecekleri konusunda bilgilendirilmiştir.

Bulgular

Aşağıda araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	249	68.2
	Erkek	116	31.8
Yaş	20 ve altı	150	41.1
	21 ve üzeri	215	58.9
Sınıf	1	102	27.9
	2	102	27.9
	3	81	22.2
	4	80	21.9
Toplam		100	100

Araştırma kapsamındaki sağlık yönetimi öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerine bakıldığında %68,2'sinin (249) kadın, olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları incelendiğinde %41,1'inin 20 yaş ve altı %58,9'unun 21 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin okuduğu sınıf düzeyine göre istatistiksel dağılımı incelendiğinde; birinci ve ikinci sınıflar tüm katılımcılar içerisinde %27,9'luk oranlara sahiptir.

Tablo 2'de sağlık yönetimi öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla hazırlanan anketteki ifadelerle verilen cevapların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Mesleki Kaygı ile İlgili İfadelerden Aldıkları Puanların Dağılımı

No	İfadeler	\bar{X}	SS
1	Mesleğimde maddi olarak emeğimin karşılığını alamamaktan kaygı duyarım.	4.315	0.976
2	Asgari ücret ile işe başlamakta kaygı duyarım.	3.649	1.329
3	Mesleğimden elde ettiğim kazanç ile geçim sıkıntısı yaşamaktan kaygı duyarım	4.151	1.064
4	Sosyal ve kültürel aktivitelerimde maaşımın yetersiz kalacağından kaygı duyarım.	4.066	1.025
5	Çalışma ortamının beklentilerimi karşılayamamasından kaygı duyarım.	3.917	1.135
6	Mesleki yeterliliğe sahip olmamaktan kaygı duyarım.	3.726	1.252
7	Sahip olduğum bilgi ve becerilerimi yenileyememekten kaygı duyarım.	3.555	1.315
8	Monoton iş hayatında yeteneklerimin körelmesinden kaygı duyarım.	3.882	1.244
9	Amirlerimin bilgimi yetersiz bulmalarından kaygı duyarım.	3.731	1.311
10	Özel sektörde zorluklar ile karşılaşmaktan kaygı duyarım.	3.736	1.269
11	Atama puanlarının yüksek olmasından kaygı duyarım.	4.314	1.128
12	Bölüm mezunlarına dair atama yapılmamasından kaygı duyarım.	4.533	0.935
13	Mesleğimle ilgili bir kuruma atanamamaktan kaygı duyarım.	4.335	1.132
14	Mesleğimi icra ederken terfi edememekten kaygı duyarım	3.945	1.130
15	Aldığım eğitimi mesleğimde kullanamama kaygısı duyarım.	3.912	1.171
16	Ön lisans mezunlarının atamasının bölümün atamasının öne geçmesinden kaygı duyarım.	4.019	1.274
17	Bölümün çok fazla üniversitede açılmış olmasından kaygı duyarım.	3.928	1.288
18	Mezuniyet sonrasında işsiz kalmaktan kaygı duyarım.	4.584	0.946
19	Sağlık yönetimi eğitimi almayanların mesleğimi icra etmesinden kaygı duyarım.	4.594	0.834
20	Mesleğimin toplum tarafından bilinmemesi beni endişelendirir.	3.470	1.357
21	Meslek hayatımda çalışma arkadaşlarım ile problem yaşamaktan kaygı duyarım.	3.218	1.317
22	Mesleğime gerekli uyumu sağlayamamaktan kaygı duyarım.	3.315	1.349
23	Mesleğimde kendimi ispatlayamamaktan kaygı duyarım.	3.431	1.355
24	Mesleğimde motivasyon kaybı yaşamaktan kaygı duyarım.	3.547	1.282
25	Mesleğimde kendimi iyi ifade edememekten kaygı duyarım.	3.599	1.329
26	Hayal ve hedeflerime ulaşamama kaygısı duyarım.	4.219	1.110
27	Mesleğimi icra ederken girişken olamadığımda fırsatları kaçırma kaygısı duyarım.	3.615	1.292
28	Kendimde liderlik vasfını yeterli göremediğim için kaygı duyarım.	2.675	1.423
29	Yetersiz dil becerisine sahip olmaktan kaygı duyarım.	3.631	1.328
30	Mesleğimde iletişim kuramamaktan kaygısı duyarım.	2.986	1.443
31	Görevimde başarılı olamama kaygısı duyarım.	3.282	1.402
	Mesleki Kaygı Toplam	3.878	0.615

Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerini ölçmek için sorulmuş sorulara vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde ifadelerin çoğunun 3'ün üzerinde puan aldığı görülmektedir. "Mesleğimde maddi olarak emeğimin karşılığını alamamaktan kaygı duyarım (4.315)", "Atama puanlarının yüksek olmasından kaygı duyarım (4.314)", "Bölüm mezunlarına dair atama yapılmamasından kaygı duyarım (4.533)", "Mesleğimle ilgili bir kuruma atanamamaktan kaygı duyarım (4.335)", "Mezuniyet sonrasında işsiz kalmaktan kaygı duyarım. (4.584)", "Sağlık yönetimi eğitimi almayanların mesleğimi icra etmesinden kaygı duyarım.(4.594)", ifadelerinin en yüksek puanları aldığı görülmüştür. Öte yandan en düşük puanı alan madde ise; "Kendimde liderlik vasfını yeterli göremediğim için kaygı duyarım (2.675)" ifadesi olmuştur. Verilen cevaplara göre anketteki ifadeler en az 1, en fazla 5 değer almış olmakla birlikte mesleki kaygı ifadeleri 3,878 genel ortalamaya sahiptir. Ortalamaların 1'e yaklaşması sağlık yönetimi öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin düşük 5'e yaklaşması ise mesleki kaygı düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durumda katılımcıların orta düzeyin üzerinde mesleki kaygı duydukları söylenebilir.

Sağlık yönetimi bölümü okuyan öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerinin incelenmesi için hazırlanan ifadeler araştırmacılar tarafından oluşturulmuş ve daha anlaşılır yorumlar yapılabilmesi için faktör analizine tabi tutulmuştur. Faktör analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 3: Faktör Analizi Bulguları

Faktörler	Faktör Yüklü	Açıklanan Varyans
Faktör 1: Maddi Kaygı		
1. Mesleğimde maddi olarak emeğimin karşılığını alamamaktan kaygı duyarım.	0.647	9.707
2. Asgari ücret ile işe başlamaktan kaygı duyarım.	0.765	
3. Mesleğimden elde ettiğim kazanç ile geçim sıkıntısı yaşamaktan kaygı duyarım	0.806	
4. Sosyal ve kültürel aktivitelerimde maaşımın yetersiz kalacağından kaygı duyarım.	0.796	
Faktör 2: Mesleki Yeterlilik Kaygısı		
6. Mesleki yeterliliğe sahip olmamaktan kaygı duyarım.	0.702	6.344
7. Sahip olduğum bilgi ve becerilerimi yenileyememekten kaygı duyarım.	0.793	
8. Monoton iş hayatında yeteneklerimin körelmesinden kaygı duyarım.	0.758	
9. Amirlerimin bilgimi yetersiz bulmalarından kaygı duyarım.	0.548	
Faktör 3: Atanma ve İşsizlik Kaygısı		
11. Atama puanlarının yüksek olmasından kaygı duyarım.	0.740	14.672
12. Bölüm mezunlarına dair atama yapılmamasından kaygı duyarım.	0.853	
13. Mesleğimle ilgili bir kuruma atanamamaktan kaygı duyarım.	0.777	
18. Mezuniyet sonrasında işsiz kalmaktan kaygı duyarım.	0.666	
Faktör 4: Sistem Kaynaklı Kaygı		
16. Ön lisans mezunlarının atamasının bölümün atamasının öne geçmesinden kaygı duyarım.	0.642	5.020
17. Bölümün çok fazla üniversitede açılmış olmasından kaygı duyarım.	0.765	
19. Sağlık yönetimi eğitimi almayanların mesleğimi icra etmesinden kaygı duyarım.	0.717	
Faktör 5: Kişisel Özelliklerden Kaynaklı Kaygı		
27. Mesleğimi icra ederken girişken olamadığımda fırsatları kaçırma kaygısı duyarım.	0.688	27.079
28. Kendimde liderlik vasfını yeterli göremediğim için kaygı duyarım.	0.755	
29. Yetersiz dil becerisine sahip olmaktan kaygı duyarım.	0.704	
30. Mesleğimde iletişim kuramamaktan kaygısı duyarım.	0.812	
31. Görevimde başarılı olamama kaygısı duyarım.	0.757	
KMO: 0.847		
Barlett Testi: 2775.140, p<0.000		

Faktör analizinden önce Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett Testi yapılarak verilerin faktör analizine uygun olup olmadığı, örneklem büyüklüğünün yeterliliği, değişkenler arasındaki korelasyonun anlamlılığı test edilmiştir. Test sonucunda 0.847 olarak bulunan KMO değeri ile örneklem büyüklüğünün analiz için yeterli olduğu saptanmıştır. Barlett testine bakıldığında p<0.000 ile değişkenler arası korelasyonun anlamlı olduğu görülmektedir. Faktör analizinde Varimax yöntemi kullanılmış ve bu yöntem sonucunda birden fazla faktöre dahil olan 5., 15., 23. ve 25. maddeler binişik olması sebebiyle analizden çıkarılmıştır. Aynı zamanda boyuta uymaması nedeniyle 10. ve 20. maddeler; tek kalması nedeniyle 14. madde; yapıya uygun olmaması sebebiyle 21., 22., 24., 26. maddeler analizden çıkarılmıştır. Faktör analizi sonucunda toplam 5 faktör elde edilmiş bu beş faktör toplam varyansın %62.822’sini açıklamaktadır.

Faktör analizi sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda, sağlık yönetimi öğrencilerinin mesleki kaygı düzeyleri beş boyut çerçevesinde değerlendirilmiştir. Tablo 4'te bu boyutların aritmetik ortalama, standart sapma, Cronbach Alpha değerleri gibi psikometrik özellikleri verilmiştir.

Tablo 4. Mesleki Kaygı Boyutlarının Psikometrik Özellikleri

Boyutlar	İfade Sayısı	Max/Min	Cronbach Alpha	\bar{X}	SS
Maddi Kaygı	4	5-1	0.760	3.878	.844
Mesleki Yeterlilik Kaygısı	4	5-1	0.784	4.045	.997
Atanma ve İşsizlik Kaygısı	4	5-1	0.813	3.723	.832
Sistem Kaynaklı Kaygı	3	5-1	0.654	4.441	.878
Kişisel Özelliklerden Kaynaklı Kaygı	5	5-1	0.835	4.180	.844

Mesleki kaygı düzeyini ölçmeye yönelik hazırlanan anketteki ifadeler “Maddi Kaygı”, “Mesleki Yeterlilik Kaygısı”, “Atama ve İşsizlik Kaygısı”, “Sistem Kaynaklı Kaygı”, “Kişisel Özelliklerden Kaynaklı Kaygı” olmak üzere beş boyutta toplanmıştır. Bu boyutların psikometrik özellikleri incelendiğinde “Maddi Kaygı” boyutunun 4 ifadeden oluştuğu, boyutun aritmetik ortalamasının 3.878, standart sapmasının 0.844 ve Cronbach Alpha değerinin ise 0.760 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İkinci boyut olan “Mesleki Yeterlilik Kaygısı” boyutunun psikometrik özellikleri incelendiğinde boyutun 4 ifadeden oluştuğu, aritmetik ortalamasının 4.045, standart sapmasının 0.997 ve Cronbach Alpha değerinin 0.784 olduğu görülmektedir. Üçüncü boyut olan “Atanma ve İşsizlik Kaygısı” boyutunun psikometrik özellikleri incelendiğinde ise bu boyutun da yine 4 ifadeden oluştuğu, aritmetik ortalamasının 3.723, standart sapmasının 0.832 ve Cronbach Alpha değerinin ise 0.813 olduğu görülmektedir. Mesleki kaygı boyutlarından dördüncü boyut olan “Sistem Kaynaklı Kaygı” boyutunun psikometrik özellikleri incelendiğinde bu boyutun 3 ifadeden oluştuğu, aritmetik ortalamasının 4.441, standart sapmasının 0.878 ve Cronbach Alpha değerinin ise 0.654 olduğu görülmektedir. Beşinci ve son boyut olan “Kişisel Özelliklerden Kaynaklı Kaygı” boyutunun psikometrik özellikleri incelendiğinde ise boyutun 5 ifadeden oluştuğu, aritmetik ortalamasının 4.180, standart sapmasının 0.844 ve son olarak Cronbach Alpha değerinin ise 0.835 olduğu görülmektedir. Boyutlardan alınan yüksek puanlar sağlık yönetimi bölümü okuyan öğrencilerin mesleki anlamda kaygı duyduklarını göstermektedir.

Tablo 5 mesleki kaygıyı oluşturan boyutların cinsiyete göre karşılaştırılmasını sunmaktadır.

Tablo 5: Mesleki Kaygı Boyutlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Cinsiyet	N	Değişkenler		
			\bar{X}	SS	Test Değerleri
Maddi Kaygı	Kadın	249	4.083	0.049	t=1.266
	Erkek	116	3.963	0.090	p=0.229
Mesleki Yeterlilik Kaygısı	Kadın	249	3.875	0.059	t=4.385
	Erkek	116	3.396	0.097	p=0.190
Atanma ve İşsizlik Kaygısı	Kadın	249	4.573	0.040	t=4.572

Sistem Kaynaklı Kaygı	Erkek	116	4.157	0.100	p=0.000
	Kadın	249	4.265	0.050	t=2.721
Kişisel Özelliklerden Kaynaklı Kaygı	Erkek	116	3.998	0.092	p=0.010
	Kadın	249	3.387	0.066	t=3.986
	Erkek	116	2.917	0.095	p=0.558

Sağlık yönetimi öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılması incelendiğinde “Atanma ve İşsizlik Kaygısı” boyutunun farklılık gösterdiği ($t=4.572$, $p=0.000$) ve bu farklılığın kaynağına bakıldığında kadınların erkeklerden daha fazla atanma ve işsizlik kaygısı duyduğu görülmektedir. Cinsiyete göre değişen bir diğer farklılık ise “Sistem Kaynaklı Kaygı” boyutunda gözlemlenmekte ($t=2.721$, $p=0.010$) ve farkın kaynağına bakıldığında kadınların erkek öğrencilere göre daha fazla puan aldığı görülmektedir.

Tablo 6, sağlık mesleki kaygı boyutlarının sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmasını içermektedir.

Tablo 6. Mesleki Kaygı Durumunun Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Sınıf	N	Değişkenler		Test Değerleri
			\bar{X}	SS	
Maddi Kaygı	1	102	3.980	.833	F=.497 p=.685
	2	102	4.044	.840	
	3	81	4.040	.911	
	4	80	4.134	.798	
Mesleki Yeterlilik Kaygısı	1	102	3.777	.972	F=1.077 p=.359
	2	102	3.613	1.070	
	3	81	3.854	.902	
	4	80	3.662	1.024	
Atanma ve İşsizlik Kaygısı	1	102	4.331	.907	F=1.725 p=.161
	2	102	4.379	.944	
	3	81	4.563	.731	
	4	80	4.537	.642	
Sistem Kaynaklı Kaygı	1	102	4.006	.981	F=4.583 p=.004
	2	102	4.192	.886	
	3	81	4.098	.919	
	4	80	4.469	.576	
Kişisel Özelliklerden Kaynaklı Kaygı	1	102	3.194	1.094	F=1.494 p=.216
	2	102	3.092	1.063	
	3	81	3.409	1.141	
	4	80	3.306	.952	

Sağlık yönetimi öğrencilerinin mesleki kaygısını gösteren boyutların sınıf düzeylerine göre karşılaştırılması incelendiğinde sadece “Sistem Kaynaklı Kaygı” boyutunda anlamlı bir farklılık ($F=4.583$, $p=0.004$) saptanmıştır. Bu farklılığın kaynağı ($p=0.000$) ise 4. Sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeyindeki öğrencilere göre daha fazla sistem kaynaklı kaygı duymasındır.

Tablo 7, mesleki kaygı anketinde yer alan alt boyutların yaş ile olan korelasyonunu sunmaktadır.

Tablo 7. Değişkenler Arası Korelasyon Analizi Tablosu

Değişkenler	\bar{X}	SS	1	2	3	4	5	6
-------------	-----------	----	---	---	---	---	---	---

Maddi Kaygı	3.878	.844	1	.154**	.279**	.234**	.063**	.120*
Mesleki Yeterlilik Kaygısı	4.045	.997	2		.232**	.242**	.573**	-.045
Atanma ve İşsizlik Kaygısı	3.723	.832	3			.537**	.258**	-.004
Sistem Kaynaklı Kaygı	4.441	.878	4				.228**	-0.34
Kişisel Özelliklerden Kaynaklı Kaygı	4.180	.844	5					-0.13
Yaş	3.878	.844	6					

Mesleki kaygı alt boyutları arasında anlamlı pozitif ilişkiler tespit edilmiştir. Yaş değişkeni ile mesleki kaygı alt boyutları arasındaki korelasyon incelendiğinde ise “Maddi Kaygı” ($r=.120$) ile “yaş” değişkeni arasında pozitif yönlü bir anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Yani öğrencilerin yaşları arttıkça daha çok geleceğe yönelik maddi kaygı taşıdıkları söylenebilir.

Tartışma

Mesleki kaygı literatürü incelendiğinde yapılan birçok çalışmanın öğretmen adaylarını konu aldığı saptanmıştır. Fakat öğretmen adayları gibi birçok meslek grubu da mesleki kaygı taşımaktadır. Bu mesleki kaygıyı duyan gruplardan biri de sağlık yönetimi bölümü öğrencileridir. Her geçen yıl kontenjanları artırılan ve üniversitelerde açılmaya devam eden bu bölüm birçok işsiz mezunıyla dikkat çekmektedir. Bu veriler doğrultusunda sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin mesleki anlamda bir kaygıları olup olmadığı araştırılmış, elde edilen bulgular var olan alan yazın ile birlikte tartışılacaktır.

Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin mesleki kaygı düzeyini ölçmek için araştırmacılar tarafından hazırlanan ankette yer alan maddeler incelendiğinde ifadelerin büyük bir çoğunluğunun 3 ve üzerinde puan aldığı ifadelerin genel ortalamasının 3,878 olduğu görülmektedir. Aynı şekilde faktör analizi sonucunda elde edilen 5 boyutun da madde ortalamaları 3’ün üzerinde değer almıştır. Boyutların puan ortalamaları dikkate alınarak öğrencilerin sırasıyla sistem kaynaklı kaygı ($\bar{x}=4.441$), kişisel özelliklerden kaynaklı kaygı ($\bar{x}=4.180$), mesleki yeterlilik kaygısı ($\bar{x}=4.045$), maddi kaygı ($\bar{x}=3.878$), atanma ve işsizlik kaygısı ($\bar{x}=3.723$) duyduğu çıkarımı yapılmaktadır. Elde edilen bu bulgular neticesinde sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin yüksek düzeyde mesleki kaygı taşıdıklarını söylemek mümkündür. Turaç ve Bayın Donar’ın (2017) çalışma sonuçlarına göre, sağlık yönetimi öğrencilerinin işsizlik kaygısının orta düzeyde (2.65) olduğu ve yaşam doyumu düşük olan öğrencilerin kaygı düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Cabı ve Yalçınalp (2013) tarafından öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerini ölçmek için geliştirilen ve birçok çalışmada kullanılan ölçekteki boyutlar incelenecek olursa bu araştırma ile benzerlik gösterdiğini söylemek mümkündür. Birçok çalışmada öğretmen adaylarının mesleki kaygılarını ölçmek için kullanılan boyutlar; görev merkezli kaygı, ekonomik/sosyal merkezli kaygı, öğrenci / iletişim merkezli kaygı, meslektaş ve veli merkezli kaygı, kişisel gelişim merkezli kaygı, atanma merkezli kaygı, uyum merkezli kaygı, okul yönetimi merkezli kaygı boyutları şeklindedir.

Araştırma bulgularından biri olan cinsiyet değişkenine göre sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin mesleki kaygı düzeyleri incelendiğinde; “atanma ve işsizlik kaygısı” boyutu ile “sistem kaynaklı kaygı” boyutunda kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla kaygı taşıdıkları saptanmıştır. Mesleki kaygı literatürü (öğretmen adayları, fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencileri vb.) incelendiğinde kadın öğrencilerin erkeklerden daha kaygılı olduğu sonucunu gösteren çalışmaların (Akgün ve diğ., 2007: 288; Taşkın 2006: 682; Uygun ve diğ., 2016: 424) yanı sıra cinsiyet değişkenine göre kadınların erkeklerden daha fazla puan almış olmasına rağmen istatistiki anlamda anlamlı bir farklılaşma olmadığı sonucunu veren çalışmalar da mevcuttur (Dursun ve

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 7 Sayı/Issue : 3 Yıl/Year : 2021 ISSN -2149-6161

Karagün, 2012: 100; Bozdam, 2008: 19; Dilmaç 2010:59; Aydın ve diğ., 2020: 81; Özdiñç ve diğ., 2018:473).

Araştırma bulgularından bir diğeri olan sınıf düzeyine göre mesleki kaygı düzeyleri incelendiğinde sağlık yönetimi bölümü 4. sınıf öğrencilerinin “sistem kaynaklı kaygı” diğeri sınıf düzeylerine göre daha yüksek puan aldığı saptanmıştır. Bu durum eğitim sürecinin son aşamasında olan 4. sınıf sağlık yönetimi öğrencilerinin sistem nedeniyle daha fazla mesleki kaygı duyduğunu göstermektedir. Parasız vd. (2021: 130) tarafından müzik öğretmenleri ile yapılan bir araştırma bulgularında da 4. sınıfa gelen öğrencilerin daha fazla mesleki kaygı duyduğu sonucu yer almaktadır. Kurtuldu ve Ayaydı (2010:113) tarafından yapılan çalışmada da sınıf düzeyi arttıkça mesleki kaygı düzeyinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Nazlı ve Aktaş (2018: 1593) tarafından sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin meslek kaygısı üzerine yapılan bir çalışmada ise araştırma bulgularımızın aksine 3. Sınıf öğrencilerinin 4. sınıf öğrencilerine göre daha fazla meslek kaygısı duyduğu sonucuna ulaşılmış, bu durumun sebebi olarak ise 4. sınıfta yürütölmek olan zorunlu staj programı gösterilmiştir. Son olarak; öğrencilerin yaşlarının ilerlemesiyle birlikte maddi kaygı alanlarına yönelik kaygı düzeylerinin de arttığı tespit edilmiştir. Eğitimleri boyunca verdikleri emeğin karşılığını alamama, lisans mezunu olmalarına rağmen asgari ücretle işe başlama, geçim sıkıntısı yaşama ve maaşın yetersizliği gibi konularda kaygılandıkları söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

20 yy. başlarından itibaren teknoloji ve emek yoğun modern sağlık kurumlarına ve hastanelerine geçiş yapılmaya başlanmış ve bununla birlikte sağlık kurumları ve sağlık hizmetlerinin organizasyonunda sağlık yöneticilerine olan ihtiyaç ön plana çıkmıştır (Kaptanoğlu, 2011). Günümüzde birçok ölkede saygın bir meslek olarak görölen sağlık yöneticiliği mesleğinin Türkiye’de hak ettiği değeri görmediği düşünölmektedir. Bölüm mezunlarına yönelik herhangi bir yasal düzenleme olmamasına rağmen sağlık yönetimi bölümünün farklı isim türevleriyle birçok üniversitede açılmaya devam etmesi gözden geçirilmesi gereken bir durum olarak düşünölmektedir. Nitekim araştırma sonuçları da bu görüşü destekler niteliktedir.

Araştırmadan elde edilen en önemli sonuca göre sağlık yönetimi bölümü okuyan öğrencilerin yani geleceğinin sağlık yöneticisi adaylarının mesleki kaygı düzeyleri yüksek seviyededir ve öğrenciler mesleki kaygı özelinde sisteme yönelik yüksek oranda kaygı duymaktadır. Sağlık yönetimi bölümünün “sağlık kurumları işletmeciliği” adı altında ön lisans programının bulunması ve bu bölümün her geçen yıl üniversitelerde açılmaya devam etmesi öğrencileri sisteme yönelik kaygı duymaya iten durumlardan bir tanesidir. Aynı zamanda sağlık yönetimi eğitimi almış ve dört yılını buna adanmış öğrencilerden ziyade bu işin eğitimini almamış kişilerin bu pozisyonlarda çalışabilmesinin önünde herhangi bir engel olmaması da sağlık yönetimi öğrencilerini kaygılandıran durumlardan bir diğeri. Son olarak; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nda memur sınıfları arasındaki meslek grupları arasında “sağlık idarecililiği” ibaresi yer alsa da bu ibare 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de yer alan atama cetvelinde yer almamakta ve bu nedenle gerekli istihdam yıllardır yapılmamaktadır. sağlık yöneticiliği mesleğine dair atamaların olmaması ise mesleğinin hak ettiği değeri görmediğini düşöndürmektedir.

Söz konusu kaygıların azaltılabilmesi adına öğrencilerin sistemsel sorunlara odaklanmak yerine bireysel çabalarını artırma yönünde kendilerine niş alanları oluşturabilmeliler. Öğrenciler, kendilerini yalnızca kamu sektöründe işe girmekle sınırlandırmamalı, özel sektör ve akademik alanda kariyer planlarını yapabilmeliler. Mezuniyet öncesi erken dönemde kariyer planının oluşturulması ve bu minvalde gerekli hazırlıkların yapılması, alan bilgisine hâkimiyetin artırılması, iyi iletişim becerilerine sahip olunması duyulan kaygının azaltılması adına önemli görölmektedir.

736

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/usaysad>

(YILMAZ, N / YILDIZ, E/ ÖZDİNÇ, Ö)

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 7 Sayı/Issue : 3 Yıl/Year : 2021 ISSN -2149-6161

Bunların yanı sıra eğitim ve öğretim hayatı boyunca pozitif düşünmek tüm hedeflerin gerçekleştirilmesi adına atılacak önemli adımlardan bir tanesidir.

Katkı Oranı Beyanı: Birinci yazar makalenin literatür taraması, yazı taslağı, yöntemin belirlenmesi, verilerin analizi aşamalarından, ikinci yazar yazı taslağı ve analiz sonuçların raporlanması aşamalarından, üçüncü yazar veri toplaması ve veri girişi aşamalarından sorumludur.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı: Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

Araştırmacıların Katkı Oranı: Çalışmaya birinci yazar %40 oranında, ikinci yazar %30 ve üçüncü yazar %30 oranında katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

- Akgün, A., Gönen, S., ve Aydın, M. (2007). İlköğretim Fen ve Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20): 283-299.
- Aydın, C., Çoştur, K., ve Coşkun, B. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Mesleki Kaygı ile Hayattaki Anlam Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 1(13): 73-106.
- Bakırcıoğlu, R. (2006), *Ansiklopedik Psikoloji Sözlüğü*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bozdam, A. (2008). Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Cabı, E., ve Yalçınalp, S. (2013). Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği (MKÖ): Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(44).
- Chen Y, Xu H, Liu C, Zhang J and Guo C. (2021). Association Between Future Orientation and Anxiety in University Students During COVID-19 Outbreak: The Chain Mediating Role of Optimization in Primary-Secondary Control and Resilience. *Front, Psychiatry*, (12): 699388.
- Cüceloğlu D. (1999). *İnsan ve Davranışı*, Ankara: Remzi Kitabevi.
- Dılmaç, O. (2010). Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (24): 49-65.
- Doğan, T. ve Esen, A. (2009). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 34(153): 157-168.
- Dursun, S., ve Karagün, E. (2012). Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi: Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (24): 93-112.
- Dursun, S., ve Aytaç, S. (2009). Üniversite Öğrencileri Arasında İşsizlik Kaygısı. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1): 71-84.
- Geçtan, E. (2003). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normal Dışı Davranışlar*, İstanbul: Metis Kitabevi.
- Hammad, M.A. (2016). Future Anxiety and its Relationship to Students' Attitude toward Academic Specialization. *Journal of Education and Practice*, (7): 54-65.
- Kaptanoğlu, A. (2011). *Sağlık Yönetimi*. Beşir Kitabevi, İstanbul.

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 7 Sayı/Issue : 3 Yıl/Year : 2021 ISSN -2149-6161

- Karabudak, A. F. (2015). Psikoloji İlk ve Son Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Kaygılarının Karşılaştırılması ve Problem Çözme Yetisi Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kurtuldu, M. K., ve Ayaydın, A. (2010). Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (28): 111-118.
- Kyriacou, C. and Sutcliffe, J. (1978). A Model of Teacher Stress, Education Studies, (4),1-6.
- Nazlı, İ. ve Aktaş, H. (2018). Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Geleceğe İlişkin Meslek Kaygısı: Bezmialem Vakıf Üniversitesi'nde Sağlık Yönetimi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. 2. Uluslararası 12. Ulusal Sağlık ve Hastane İdaresi Kongresi.
- Özdinç, S., Biçici, Y., Çamur, M. ve Turan, F. N. (2018). Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Mesleki Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, (3): 471-479.
- Öztürk, Z. ve İlman, E. Z. (2015). Sağlık Yönetimi ve İşletmeciliği Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Bölümü Tercih Nedenleri ile Beklenti ve Motivasyon Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(1): 71-93.
- Parasız, G. Hasan, O. K. A. Y. ve Kardeş, B. (2001). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bireysel Çalgıları ve Sınıf Düzeyleri Bakımından İncelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(1), 125-138.
- Rabei, S., Ramadan, S. and Abdallah, N. (2020). Self-Efficacy and Future Anxiety Among Students of Nursing and Education Colleges of Helwan University. Middle East Curr Psychiatry (27): 39.
- Taşkın, Ö. (2006). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Okuyan Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi, Kastamonu Eğitim Dergisi, 14(2): 679-686.
- Turaç, İ. ve Bayın Donar, G. (2017). Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygılarını ve Yaşam Doyumlarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, (5): 119-127.
- Tümerdem, R. (2007). Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya Son Sınıf Öğrencilerinin Kaygılarını Etkileyen Etmenler. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6(20) s.32-45.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri, (www.tdk.gov.tr), Erişim Tarihi: 19.03.2021.
- Uludağ G., Taşdöven H. ve Dönmez, M. (2014). Polis Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18(2): 75-94.
- Uygun, K., Avaroğulları, M. ve Oran, M. (2016). Investigation of Professional Anxiety Levels of Social Studies Teacher Candidates”, Turkish Studies -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, ISSN: 1308-2140, (11)21.
- Yörükoğlu A. (2004). Gençlik Çağı Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunları, 12. Basım, İstanbul: Özgür Yayınları.
- Yüksek Öğretim Kurulu (2020). “Yükseköğretim Kurumları Sınavı Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2020/YKS/tkilavuz13082020.pdf> Erişim Tarihi: 03.07.2021.
- Yükseköğretim Program Atlası, (2021). <https://yokatlas.yok.gov.tr/> Erişim Tarihi: 10.07.2021.
- 14/07/1965 Tarihli 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, Erişim adresi: <https://mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.657.pdf>, Erişim Tarihi: 13.12.2021.

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 7 Sayı/Issue : 3 Yıl/Year : 2021 ISSN -2149-6161

14712/1983 Tarihli 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun, Erişim adresi:
[https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=190&MevzuatTur=24&MevzuatTertip=5,](https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=190&MevzuatTur=24&MevzuatTertip=5) Erişim
tarihi: 13.12.2021.